Potrącalność straty przy ustalaniu podstawy do wymiaru podatku dochodowego.

(patrz str. 279)

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z dodatkiem „Sprawy Dewizowe"
i przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr. 18 (19) Warszawa, 18 czerwca 1937 r. Rok II

JERZY WITKOWSKI
rzeczoznawca księgowości, zaprzysiężony
przy Izbie Przemysłowo-Handlowej
w Warszawie
i
Dr. EMANUEL ISERZON

PRAKTYKA KSIĘGOWANIA TOWARU PRZEZ NABYWCĘ

W artykule p. t. „Księgowanie towaru przez nabywcę" w nrze 15 (16) naszego czasopisma z r. b., wychodząc z założenia, że zaszłość księgowa jest zaszłością ekonomiczną, ustaliliśmy jako zasadę ogólną — że nabyty towar winien być zaksięgowany przez nabywcę z chwilą, gdy wchodzi w posiadanie nabywcy, choćby znajdował się jeszcze „w drodze".

W niniejszym artykule chcemy, na podstawie tej zasady, ustalić sposoby księgowania w poszczególnych typowych wypadkach.

I. Nabywca otrzymuje fakturę przed otrzymaniem towaru.

A. Jeśli nabywca nie otrzymał zawiadomienia o wysyłce towaru, nie powstaje zaszłość księgowa (nie zachodzi wypadek podlegający zaksięgowaniu).

B. Z chwilą otrzymania zawiadomienia o wysyłce towaru koleją, statkiem itp. lub za pośrednictwem ekspedytora, tak że towar, jakkol-

wiek znajduje się w drodze, wchodzi w posiadanie nabywcy (art. 301 § 1 KZ) —

a) o ile towar z reguły nadejść winien w ciągu kilku dni, nabywca winien ograniczyć się jedynie do wpisania faktury „dla porządku" do notatnika, a z chwilą przybycia towaru obciążyć rk towarów i uznać rk dostawcy;

b) o ile transport towaru trwać będzie czas dłuższy (nieraz miesięcy kilka)—nabywca powinien postąpić w następujący sposób: zaksięgować fakturę na ciężar r-ku „Towary w drodze" („Towary nieotrzymane") i na dobro dostawcy; z chwilą przybycia towaru — przenieść zapis z debetu r-ku „Towary w drodze" („Towary nieotrzymane") na debet „R-ku Towarów".

II. Nabywca otrzymuje towar bez faktury.

Nabywca winien wpisać towar do księgi magazynowej — o ile taka jest prowadzona — lub do specjalnego notatnika („Towary bez faktur")—jeśli księga magazynowa nie jest prowadzona — w obu przypadkach tylko ilościowo i jakościowo (bez podania wartości).

O ile towar przybywa nawet bez specyfikacji ilościowej i jakościowej, nabywca powinien spisać specyfikację wewnętrzną — niejako protokuł stwierdzający ilość i jakość towaru. Ten dokument jest podstawą uwidocznienia nadejścia towaru w rachunkowości nabywcy. Po otrzymaniu od sprzedawcy faktury, należy ową specyfikację wewnętrzną uzgodnić z fakturą.

Nie jest wskazane, by nabywca, nie znając dokładnie ceny towaru, księgował go w wartości pieniężnej, a to z zasad następujących:

1. każdy wpis w księgach handlowych winien być dokonany na podstawie dokumentu i to w takiej wartości pieniężnej, na jaką dokument opiewa;

2. z powodu braku faktury, księgowanie wartości mogłoby się odbyć jedynie na podstawie stworzonego przez nabywcę dokumentu wewnętrznego, a to nie byłoby zgodne ze zwyczajami kupieckimi, albowiem dokument wewnętrzny stwarza się tylko w tym wypadku, gdy dokumentu zewnętrznego otrzymać nie można (np. zakupy na targach itp.), a w przypadku omawianym otrzymać mamy dokument zewnętrzny w postaci faktury.

III. Księgowanie towaru, który nadszedł, odbywać się winno po sprawdzeniu z fakturą i warunkami umowy.

Jeśli takie sprawdzenie nie może nastąpić niezwłocznie (faktury, zwłaszcza w większych przedsiębiorstwach, przechodzą przez szereg działów zanim zostaną sprawdzone z towarem w naturze), a nadejście faktury lub towaru nie jest jeszcze uwidocznione choćby w notatniku lub księdze magazynowej (ob. wyżej), należy dla porządku fakturę lub towar do chwili sprawdzenia uwidocznić w notatniku lub księdze magazynowej.

IV. Sprawdzenie towaru z fakturą i warunkami umowy może dać nabywcy podstawę:

a) do żądania obniżenia ceny albo
b) do odstąpienia od umowy *).

W wypadku a) nabywca księguje przyjęty towar z wartością niższą na podstawie reklamacji wystosowanej pisemnie do sprzedawcy.

W wypadku b) nabywca stawia pisemnie towar do dyspozycji sprzedawcy, nie księguje go lub wyksięgowuje (na podstawie owego pisma stawiającego towar do dyspozycji sprzedawcy)—jeśli już został zaksięgowany.

---

*) Kwestie, kiedy powstaje podstawa do żądania obniżenia ceny, a kiedy— do odstąpienia od umowy, jako kwestie prawne pozostawiamy na boku.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

Potrącalność straty przy ustaleniu podstawy do wymiaru podatku dochodowego

69.

POJĘCIE STRATY POTRĄCALNEJ.

Do potrącenia nadają się jedynie straty wynikłe przy eksploatacji danego źródła dochodu, które więc zmniejszają wyniki eksploatacyjne, nie zaś takie, które powodują ubytek samej substancji źródła. NTA, 29 maja 1933, l. rej. 6586/30, H. poz. 74 i 157.

Z uzasadnienia. Zwalczając pierwszy motyw zaskarżonego orzeczenia, skarga wywodzi, że udzielenie spółce z ogr. odp. pożyczki było dla skarżącego operacją konieczną, nie tylko zmierzającą do osiągnięcia zysku podatkowego w postaci procentów od pożyczonego kapitału, ale ponadto do osiągnięcia korzyści z podtrzymania przedsiębiorstwa, a zatem strata na tej pożyczce, jako pochodząca z operacji handlowej, powinna być potrącona z dochodu na zasadzie art. 6 i 9 ustawy. Zapatrywanie to nie jest trafne. Jak to bowiem NTA już wyjaśnił w wyroku z 9 października 1931 r. l. rej. 1401/29 (Zbiór wyroków nr. 485 S), wobec przepisów art. 6 ust. 1, art. 8 p. 2 i 6 oraz art. 9 ustawy pojęcie potrącalnej straty w danym źródle dochodu jest ściśle ograniczone. Poza bowiem wspomnianymi w art. 6 ust. 1 ustawy stratami w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, do potrącania nadają się w myśl powołanych wyżej przepisów prawa jedynie straty wynikłe przy eksploatacji danego źródła. W grę mogą więc wchodzić tylko takie straty, które zmniejszają lub całkowicie pochłaniają wyniki eksploatacyjne danego źródła, nie zaś takie, które powodują ubytek samej substancji źródła. W tym rozumieniu za stratę w źródle, o której mówi art. ustawy, należy uważać sumę potrącalnych wy-

datków, czyli kosztów (łącznie z odpisami oraz stratami eksploatacyjnymi), które nie znajdują pokrycia w przychodach z tego samego źródła i w tym samym okresie gospodarczym. Przechodząc do rozważanego przypadku, należy stwierdzić, że dochód z pożyczek należy do kategorii dochodów z „kapitałów pieniężnych i praw majątkowych", o której mowa w art. 3 p. 5 i art. 19 ustawy.

Do potrącalnych wydatków przy takim źródle należą jedynie koszty eksploatacji oraz straty w podanych wyżej granicach, z wykluczeniem strat w substancji, tj. w samym kapitale. S k a r ż ą c y u t r a c i ł c z ę ś ć p o ż y c z o n e g o k a p i t a ł u. S t r a t a t a d o t y k a w y ł ą c z n i e s u b s t a n c j i ź r ó d ł a, nie ma zaś charakteru straty eksploatacyjnej, tj. nie jest koniecznym wydatkiem na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie przychodów. Słusznie tedy władza uznała, że strata ta, jako niezwiązana z osiągnięciem dochodu, nie nadawała się do potrącenia przy obliczaniu podstaw wymiaru podatku.

70.

Manco w inwentarzu przedsiębiorstwa podlega jako strata potrąceniu nawet w tym wypadku, gdy powstała ona w czasie, na który wydzierżawiono przedsiębiorstwo. NTA, 13 marca 1931, l. rej. 3265/28.

Z uzasadnienia. W niniejszym wypadku nie zachodzi bowiem żadna z wymienionych w art. 6 ustawy i przepisie wykonawczym okoliczności, które wykluczają uwzględnienie straty. Odnosi się to w szczególności także do czasu powstania straty, skoro strata powstała w okresie dzierżawy, ujawniona została w momencie rozwiązania dzierżawy i wtedy prawidłowo została zaksięgowana. Okoliczność zaś, że wykazany do opodatkowania dochód osiągnięty został z tenuty dzierżawnej, a nie z gospodarki we własnym zarządzie, nie może mieć wpływu na zastosowanie przepisu ust. 1 art. 6, albowiem nie odbiera ona ruchomościom, na których wykazano stratę, charakteru przedmiotów, służących jako inwentarz przedsiębiorstwa oddanego w dzierżawę—do osiągnięcia dochodu, ani też nie uzasadnia sama przez się uznania strat za niezwiązane z osiągnięciem dochodu, albowiem w takim wypadku przy ocenie, czy między stratą, a osiągnięciem dochodu istnieje związek wymagany przez art. 6 ust. 1 w łączności z art. 8 p. 6 ust., za kryterium uznać należy to, czy powstałaby niezależnie od rodzaju eksploatacji, jaki płatnik stosował. czy też—jak to właśnie miało miejsce — wynikła z obranego sposobu eksploatacji.

Odmienna wykładnia przepisu art. 6 ustęp 1 ustawy w odniesieniu do dochodu z przedsiębiorstwa, oddanego w dzierżawę, tym mniej byłaby uzasadniona, że art. 17 ust. o pod. doch., określając, co należy uważać za dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych. z wyraźnym powołaniem się w kwestii potrąceń na postanowienia, zawarte w art. 6, nie czyni żadnej różnicy między prowadzeniem przedsiębiorstwa we własnym zarządzie, a eksploatowaniem go w drodze dzierżawy.

71.

STRATA Z POWODU KRADZIEŻY.

Strata wskutek kradzieży towaru w przedsiębiorstwie jako dotykająca wyłącznie substancji majątku nie jest stratą eksploatacyjną i nie podlega potrąceniu. NTA, 18 kwietnia 1934, l. rej. 9987/30, OPA, 1936, poz. 1414.

72.

STRATA NA POŻYCZONYM KAPITALE.

Strata na pożyczonym kapitale, jako źródle dochodu, nie jest stratą eksplo-

atacyjną. NTA, 11 stycznia 1933, l. rej. 8624/31.

Z uzasadnienia. W skardze do NTA na orzeczenie Komisji Odwoławczej podatnik zakwestionował, na podstawie art. 6, 8 p. 6, 9 ustawy o państwowym podatku dochodowym, odmowę odliczenia od wykazanego dochodu związanych, zdaniem jego, z osiągnięciem dochodu strat w sumie 49.195,97 zł., wynikłych wskutek upadłości dłużników podatnika.

Władza pozwana w odpowiedzi na skargę, powołując się, że wykazane straty nie są stratami, poniesionymi w związku z wykonywaniem przedsiębiorstwa, lecz stratami na wypożyczonych osobom trzecim kapitałach, a więc stratami na majątku, czyli utratą źródła dochodu, a nie wydatkiem poniesionym w celu uzyskania,—stawia wniosek na oddalenie skargi.

Najwyższy Trybunał Administracyjny po rozpoznaniu sprawy nie może uznać zarzutów skargi za zasługujące na uwzględnienie.

Skarżący opiera skargę swą na twierdzeniu jakoby strata kapitału pożyczonego stanowiła stratę związaną z osiągnięciem dochodu.

Zapatrywanie to jednak jest zasadniczo błędne. Kapitał, jako taki, uważany być może jedynie za część majątku, a więc za samoistne źródło dochodu, którego utrata nie ma nic wspólnego z poniesieniem kosztów osiągnięcia zachowania i zabezpieczenia dochodu, względnie ze stratą wynikłą z eksploatacji źródła dochodu.

73.

STRATA Z POWODU PRZYWŁASZCZENIA INKASA PRZEZ PRACOWNIKA.

Strata z powodu przywłaszczenia przez pracownika zainkasowanych u klientów kwot nie jest stratą eksploatacyjną. NTA, 21 października 1935, l. rej. 5319/33.

Z uzasadnienia. Że suma, przez pracownika zainkasowana u klientów i następnie sprzeniewierzona, nie wypełnia pojęcia kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów z przedsiębiorstwa zarobkowego, to nie powinno budzić wątpliwości, albowiem suma ta do chwili jej sprzeniewierzenia była raczej samym przychodem danego źródła dochodowego.

Pozostaje więc do rozważenia możliwość zakwalifikowania sprzeniewierzonego wpływu jako straty w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu.

Skarżąca ani w postępowaniu administracyjnym, ani w skardze kasacyjnej nie wykazała, by w grę wchodziły takie właśnie przedmioty.

Ani prawa wierzycielskie, wynikające z transakcyj handlowych, czyli zobowiązań, ani pieniądze pobrane, nie są przedmiotami, podlegającymi zużyciu i służącymi do osiągnięcia dochodu. To nie są narzędzia osiągania dochodu. Przepis art. 17 ustawy, przez strony zresztą nie powołany, nie podaje żadnych odmiennych zasad ustalenia dochodu z przedsiębiorstw lecz odwołuje się właśnie do art. 6.

74.

STRATA Z POWODU PRZYWŁASZCZENIA DOCHODU PRZEZ ADMINISTRATORA.

Strata z powodu przywłaszczenia dochodu przez administratora nie jest stratą eksploatacyjną i nie podlega potrąceniu. NTA, 8 stycznia 1936, l. rej. 2923/33.

75.

STRATA NA UDZIAŁACH W OBCYM PRZEDSIĘBIORSTWIE.

Strata na udziałach w obcym przedsiębiorstwie nie jest eksploatacyjną i

z mocy p. 6 art. 8 ustawy o podatku dochodowym *) nie podlega potrąceniu. NTA, 30 marca 1931 r. l. rej. 2227/28; 30 listopada 1928, l. rej. 4547/26; 24 marca 1933, l. rej. 9579/31 **).

Z uzasadnienia. W myśl art. 21 ustawy o podatku dochodowym za podlegający opodatkowaniu dochód osób prawnych prowadzących prawidłowe księgi handlowe, uważa się zyski bilansowe, wykazane w zatwierdzonym zamknięciu rachunkowym, sporządzonym zgodnie z postanowieniami art. 6, 8, 10 i 13 ustawy. Z mocy zatem pozytywnego przepisu prawa zysk bilansowy ulega dla celów podatkowych sprostowaniu w myśl zasad, podanych w tych artykułach między innymi zaś, zgodnie z art. 8 p. 6 ustawy w tym kierunku, że poza wydatkami, wyliczonymi pod 1 do 5 tego artykułu, nie mogą być potrącane z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, także i „inne wydatki i straty, nie związane z osiągnięciem dochodu" (l. rej. 4547/26).

* * *

W myśl art. 6 ustawy o podatku dochodowym, dla wyprowadzenia dochodu podatkowego należy z przychodu potrącić „straty częściowe lub całkowite w przedmiotach podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu".

Jak widać z powołanej wyżej judykatury — NTA dla skrystalizowania pojęcia straty potrącalnej rozróżnia między 1) stratami eksploatacyjnymi i 2) stratami źródłowymi. Pierwsze są to, według NTA, straty, które powstają w związku z eksploatacją źródła dochodu; drugie — powodują ubytek samej substancji źródła dochodu (ob. wyżej sub 69).

Podział strat na 1) straty powstające w związku z eksploatacją źródła dochodu i 2) straty, które powstają bez związku z tą eksploatacją — jest prawidłowy i pod względem logicznym, i pod względem gospodarczym. Oto najprostszy przykład. Przedsiębiorstwo posiada samochód osobowy, służący do utrzymywania stosunków z klientami. Samochód ten ulega rozbiciu podczas podróży dyrektora firmy w celach handlowych do sąsiedniego miasta. Jest to strata wynikła w związku z eksploatacją źródła dochodu. Tenże samochód ulega rozbiciu podczas wycieczki weekendowej właściciela firmy. Nie zachodzi w tym wypadku strata związana z eksploatacją źródła dochodu.

Podział strat na 1) powstałe w związku z eksploatacją źródła dochodu i 2) powstałe bez związku z tą eksploatacją oraz uznanie pierwszych za potrącalne a dru-

---

*) Art. 8 ustawy o pod. doch. ma brzmienie: „Z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, nie mogą być potrącone:

1) wydatki na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu;

2) wydatki na umorzenie długów, kapitałów, włożonych w przedsiębiorstwo przez uczestników i na pokrycie strat za ubiegłe lata;

3) wydatki na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny;

4) procenty od własnego kapitału, włożonego w gospodarstwo lub przedsiębiorstwo podatnika;

5) wydatki na osiągnięcie dochodu ze źródeł, zagranicą położonych, a na mocy tej ustawy nie podlegających opodatkowaniu;

6) inne wydatki i straty, nie związane z osiągnięciem dochodu".

**) Wyroki dotyczą osób prawnych opodatkowanych na podstawie art. 21 ustawy o pod. doch., ale teza ma w myśl wywodów NTA zastosowanie powszechne.

gich za niepotrącalne odpowiada również, zdaniem naszym, intencji ustawy o podatku dochodowym — intencji, według naszego mniemania, jasno wyrażonej w art. 6 i 8 tej ustawy. Art. 6 stanowi, że z przychodów należy potrącić straty w przedmiotach służących do osiągnięcia dochodu, zaś pkt. 6 art. 8 wyjaśnia, że nie mogą być potrącone—„straty nie związane z osiągnięciem dochodu".

Toteż trudno powstrzymać się od uwagi, że stosowanie przepisów art. 6 i 8 pkt. 6 ustawy o potrącalności strat nie napotykałoby na trudności, gdyby nie... judykatura NTA.

Jak wynika z tej judykatury (ob. wyżej), NTA oprócz podziału strat na 1) powstałe przy eksploatacji i 2) nie związane z eksploatacją — wprowadza podział na 1) eksploatacyjne i 2) źródłowe — straty.

Ten podział jest przede wszystkim nietrafny ze stanowiska prawideł logicznych. Jak wiadomo, podział winien być oparty na jednej zasadzie (fundamentum divisionis). Prawidłowy pod względem logicznym jest podział strat na 1) eksploatacyjne i 2) powstałe bez związku z eksploatacją (fundamentum divisionis jest moment eksploatacji); również prawidłowy byłby podział strat na 1) straty na źródle dochodu i 2) straty na owocach źródła (fundamentum divisionis jest moment przyczynowości). Ale logicznie nieprawidłowy jest podział strat na 1) eksploatacyjne i 2) źródłowe—jako oparty na różnych podstawach.

Przyjęty przez NTA podział strat na 1) eksploatacyjne i 2) źródłowe jest również nietrafny z punktu widzenia ekonomicznego. Słuszne są pod tym względem wnikliwe uwagi prof. Lulka: „Strata jest ubytkiem wartości majątkowej, za który do przedsiębiorstwa nie wpływa żaden ekwiwalent, choćby w postaci pewnej korzyści majątkowej. Każda strata redukuje ten majątek zarobkowy czyli źródło dochodu. Jeżeli zatem NTA uznaje za niepotrącalne straty źródłowe, to z tego wynika niepotrącalność wszelkich strat—także eksploatacyjnych, bo i te redukują źródło dochodu, ileże źródłem jest cały majątek zarobkowy. NTA nie chciał oczywiście takiego wniosku, ale on wynika z absolutną koniecznością z pojęcia straty. Okazuje się stąd, że podział strat na eksploatacyjne i źródłowe jest niemożliwością ekonomiczną i jako taki nie może stanowić podstawy do rozstrzygnięć prawnych. Możliwy jest jedynie podział strat według przyczyn ich powstania na eksploatacyjne i poza—eksploatacyjne, tj. wynikłe z eksploatacji i z przyczyn zewnętrznych" (OPA, 1934, poz. 523, glosa).

Jest rzeczą zastanawiającą, że przyjęty przez NTA podział strat na eksploatacyjne i źródłowe nie jest w żadnym z wyroków uzasadniony. Jest on przyjęty jako rzecz niewymagająca udowodnienia — jako aksjomat. W wyroku przytoczonym wyżej sub 72 NTA uznał, że strata na pożyczonym kapitale wskutek upadłości dłużnika nie jest potrącalna, gdyż „kapitał... uważany być może za... samoistne źródło dochodu, którego utrata nie ma nic wspólnego... ze stratą wynikłą z eksploatacji źródła dochodu". Jest to uzasadnienie nietrafne, gdyż pożyczenie kapitału, o ile ma na celu osiągnięcie korzyści, jest jednym ze sposobów eksploatacji kapitału i strata w tych

warunkach wynikła jest stratą wynikłą w związku z eksploatacją źródła dochodu.

W wyroku powołanym wyżej sub 73 NTA uznał, że strata, wynikła z powodu sprzeniewierzenia przez pracownika zainkasowanych u klientów sum, n i e jest stratą w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu. Jednakże w przedsiębiorswie każda złotówka jest niewątpliwie „przedmiotem... służącym do osiągnięcia dochodu", na równi z utensyliami biurowymi, sklepowymi, towarami itp. Poza tym wynikła w opisanych warunkach strata jest eksploatacyjną, tj. wynikłą w związku z eksploatacją źródła dochodu — albowiem przy eksploatacji zachodzi konieczność powierzenia inkasa pracownikowi.

Te same uwagi odnoszą się do wyroków NTA sub. 74 i 75.

Wyżej powołany sub 70 wyrok NTA nie jest zgodny z ogólną linią jego judykatury. Idzie on raczej po linii przez nas w niniejszych uwagach nakreślonej: NTA uznał manco w inwentarzu przedsiębiorstwa wydzierżawionego przez płatnika za potrącalną—jakkolwiek, ze stanowiska judykatury NTA, jest to „strata na źródle dochodu". W tym wyroku NTA zakwalifikował taką stratę jako związaną z eksploatacją źródła dochodu („z osiągnięciem dochodu") i d l a t e g o potrącalną.

O K Ó L N I K I

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 19 MAJA 1937 R. L. D. V. 35943/4/37

w sprawie świadectw przemysłowych dla spółdzielni rolniczo-handlowych, zajmujących się zakupem i sprzedażą produktów budowlanych

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 14 z 1937 r.. poz. 466)

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 14 listopada 1933 r. L.D.V. 47321/4/33 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 33, poz. 288), Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że działalność spółdzielni rolniczo-handlowych, zajmujących się zakupem i sprzedażą wszelkiego rodzaju produktów hodowlanych, jak np. bydła, trzody chlewnej, drobiu, ryb itd., ma charakter przedsiębiorstw handlu towarowego, a zatem nie podlegają one obowiązkowi nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na skup zawodowy wymienionych produktów.

Nabycie świadectwa przemysłowego III kategorii handlowej w myśl postanowień rozdziału I kat. trzecia cz. II lit. A taryfy, załączonej do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 46, poz. 339) na każdy zakład handlu towarowego, należący do spółdzielni rolniczo-handlowej, bez względu na rodzaj prowadzonego handlu—czyni zadość obowiązkowi podatkowemu w zakresie świadectw przemysłowych dla tego rodzaju spółdzielni.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 19 MAJA 1937 R. L. D. V. 22016/2/37

o stosowaniu norm amortyzacyjnych w rolnictwie

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 14 z 1937 r., poz. 465)

A. W związku z niejednolitym ustaleniem przez okręgi poszczególnych izb skarbowych norm amortyzacyjnych w normach bilansowych dla gospodarstw rolnych dla celów wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1937:

I. przy budowlach ziemnych i urządzeniach w gospodarstwach rybnych oraz przy urządzeniach wodno-melioracyjnych gospodarstw rolnych,

II. przy innych urządzeniach gospodarstwa rolnego,

III. przy długotrwałych plantacjach handlowych, które w zasadzie nie powinny w stosunku do poszczególnych okręgów izb skarbowych wykazywać większych różnic, Ministerstwo Skarbu zaleca stosowanie następujących norm zużycia:

ad I. **przy budowlach ziemnych i urządzeniach w gospodarstwach rybnych oraz przy urządzeniach wodno-melioracyjnych gospodarstw rolnych:**

1) budowle drzewne jak mnichy, upusty, przewały, śluzy, mosty . . 10%
2) urządzenia wymienione w pkt 1 murowane i betonowe . . . 3,3%
3) groble (prócz wymienionych poniżej) 5%
4) dreny 4%

Nie podlega amortyzacji wartość grobli mineralnych na podłożu mineralnym i rowów, jako urządzeń, które przy ponoszonych w miarę potrzeby nakładach zapewniających ich zdolność do użytku według przeznaczenia, nie tracą stopniowo na wartości i teoretycznie mogą trwać okres nieograniczony;

ad II. **dla innych urządzeń gospodarstwa rolnego:**

1) budynki z pecy (glina ze słomą) 3%
2) ogrodzenia z siatki drucianek i murowane 5%
3) studnie drewniane 10%
4) studnie murowane 2%
5) silosy i doły murowane do kiszonek. 5%
6) inne doły murowane 5%

ad III. **dla długotrwałych plantacji handlowych:**

1) plantacje wikliny i chmielniki 10%
2) „ krzewów, warzyw, kwiatów, szparagów 20%

od udowodnionych kosztów założenia.

Wydatki na konserwację, naprawę i utrzymywanie w dobrym stanie urządzeń podanych pod I—III należą do rozchodów potrącalnych.

B. Ministerstwo Skarbu uzupełnia wykaz zawarty w okólniku z dnia 10 kwietnia 1937 r. L. D. V. 20380/2/37 o stosowaniu przepisów art. 6 ust. 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 2 z 1936 r. poz. 6) i § 14 p. 6 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 40, poz. 301) w sprawie jednorazowego odpisania wartości przedmiotów, których zwykły okres zużycia nie przekracza lat 5-ciu (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 10, poz. 350)—w sposób następujący:

1) maszyny żniwne: kosiarki, żniwiarki, wiązałki, oraz kopaczki do ziemniaków,

2) narzędzia do uprawy roli: pługi jednoskibowe, pogłębiacze, radła; drewniane brony, znaczniki itp..

3) ubranie służbowe służby rolnej,

4) naczynia i narzędzia mleczarskie n. p. konwie, bańki, formy do serów itp.,

5) narzędzia rzemieślnicze, kowalskie, ciesielskie, stolarskie, rymarskie itp. używane w gospodarstwach rolnych,

6) narzędzia i sprzęty do rybołóstwa n. p. sieci, kosze, beczki, łodzie itp.,

7) narzędzia i sprzęty ogrodnicze, jak: pielniki, spryskiwacze, rozpylacze, skrzynie inspektowe, grace, piłki, sekatory itp.

8) narzędzia leśne, jak: lancety, numeratory, cechy, siekiery itp.

9) narzędzia i sprzęty pszczelarskie,

10) inne przedmioty gospodarstwa rolnego nie objęte powyższym wykazem, o ile całkowita wartość przedmiotu nie przewyższa kwoty 200 zł.

Zalecenia, zawarte w ust 2, 3, 4 i 5 okólnika z 10 kwietnia 1937 r. L. D. V. 20380/2 mają i tu pełne zastosowanie.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr. J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 22 MAJA 1937 R. L. D. V. 21707/2/37

w sprawie podatku specjalnego od wynagrodzeń robotników sezonowych, zatrudnionych na robotach publicznych

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 14 z 1937 r., poz. 467)

Ministerstwo Skarbu zezwala, by przy wypłacaniu wynagrodzeń robotników sezonowych, zatrudnionych przy robotach publicznych, nie potrącano należności podatku specjalnego, o ile wynagrodzenia te nie przekraczają 208 zł. miesięcznie.

Niedobrane z tego tytułu kwoty podatku specjalnego Ministerstwo Skarbu umarza na zasadzie art. 123 § 1 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z roku 1936, Nr. 14, poz. 134).

Ulga powyższa ma zastosowanie z dniem ogłoszenia niniejszego zarządzenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 14 MAJA 1937 R. L. D. V. 21527/2/37

w sprawie przyznania Związkowi Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej „Społem" w Warszawie uprawnień, przewidzianych w art. 46 ustawy o państwowym podatku dochodowym i w art. 40 ustawy o państwowym podatku przemysłowym

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 14 z 1937 r., poz. 462)

Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 4 Ordynacji Podatkowej z dnia 15 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, z 1936 r., poz. 134) oraz art. 46 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 2 z 1936 r., poz. 6) i art. 40 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 46 z 1936 r., poz. 339) udziela Związkowi Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej „Społem" w Warszawie zezwolenia na składanie w imieniu spółdzielni, należących do wymienionego Związku: zeznań, wyjaśnień i odwołań, dotyczących wymiaru państwowego podatku dochodowego i przemysłowego oraz na uiszczanie należności z tytułu tych podatków.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. J. Lubowicki

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 42 z dn. 9 czerwca 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów—Spraw Wewnętrznych w sprawie wydawania Wykazu Miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej (poz. 333); — Spraw Wewnętrznych o upoważnieniu Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę do przyznawania ulg w opłatach paszportowych oraz całkowitego zwalniania od tych opłat (poz. 334);— Przemysłu i Handlu o czynnościach rozrachunkowych związanych z obrotem towarowym polsko-włoskim (poz. 336).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 43 z dn. 14 czerwca 1937 r.

Rozporządzenia Rady Ministrów: w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu ezgekucyjnym władz Skarbowych (poz. 340);—w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych spod egzekucji urzędów Skarbowych (poz. 341).

Rorzporządzenie Ministra Skarbu o wypuszczeniu II serii 4% państwowej renty złotej (poz. 342).

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie czerwca 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 15 czerwca — zaliczka na podatek od obrotu w wysokości 1/5 kwoty podatku wymierzonego za rok ubiegły przez płatników nieprowadzących ksiąg.

Do 15 czerwca — I rata zryczałtowanego podatku od obrotu na rok 1937.

Do 20 czerwca — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni czerwca 1937 r.

Do 25 czerwca—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu maju 1937 przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 30 czerwca — I rata podatku od nieruchomości.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w czerwcu 1937 oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w czerwcu 1937.

KRONIKA PODATKOWA

Ankieta dla ustalenia norm szacunkowych

Jak wiadomo według Ordynacji Podatkowej. Rozporządzenia Wykonawczego do niej, w razie rzeczywistej trudności w ustaleniu podstawy wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego, władze wymiarowe mogą ustalać podstawę przy pomocy tzw. norm szacunkowych. Normy szacunkowe wiążą w zasadzie władzę wymiarową i odwoławczą. Zmiana norm w konkretnym przypadku na niekorzyść płatnika może nastąpić tylko na podstawie opinii przynajmniej dwóch biegłych i uzasadniona specjalnymi okolicznościami. Odstąpienie od tych norm na korzyść płatnika może postanowić władza wymiarowa i odwoławcza sama bez zasięgania opinii biegłych, ale i w tym wypadku odstąpienie winno być uzasadnione specjalnymi okolicznościami (art. 30 i 70 OP i § 17 i n. oraz 67 RW).

Projekty norm szacunkowych opracowują izby skarbowe, opiniują komisje odwoławcze i samorządy gospodarcze, a zatwierdza Minister Skarbu.

Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie przystąpiła już do zbierania w drodze ankiety informacyj o kształtowaniu obrotów i dochodów w zależności od wysokości kapitału, stosunków kredytowych itd. Ankieta ta rozsyłana jest przez Izbę Skarbową do przedsiębiorstw handlowych prowadzących księgi handlowe, Rezultat informacyjny osiągnięty z tej ankiety stanowić będzie materiał pomocniczy dla określenia właściwej wysokości obrotów i dochodów przedsiębiorstw nie prowadzących ksiąg handlowych.

Wymiar podatku przemysłowego od obrotu oraz podatku dochodowego dokonywany jest dla płatników prowadzących księgi handlowe na podstawie tych ksiąg. Przedsiębiorstwa zaś nie prowadzące ksiąg handlowych, znajdują się niejednokrotnie w korzystniejszych warunkach, o ile chodzi o możność sprawdzania przez władze skarbowe ścisłości zeznań podatkowych.

Izba Przem. Handlowa w Warszawie ze względu na to, iż akcja wszczęta przez Izbę Skarbową powinna przyczynić się w znacznym stopniu do prawidłowego i równomiernego opodatkowania wszystkich przedsiębiorstw, zwróciła się do poszczególnych warsztatów pracy na terenie stolicy z apelem o udzielanie jaknajbardziej wyczerpujących odpowiedzi na ankietę Izby Skarbowej Grodzkiej

V A R I A

OBCIĄŻENIA PODATKOWE

Według zestawień władz skarbowych, ciężary podatkowe rozkładają się bezpośrednio na poszczególnych płatników jak następuje: handel 24%, przemysł 21%, pracownicy umysłowi i fizyczni 17%. Razem te trzy grupy płacą 62% podatków. Po tym dopiero następuje rolnictwo 15%, właściciele nieruchomości 14%, rzemiosło 4%, kapitaliści i rentjerzy 2,5%, wolne zawody 2%, banki 1%.

Jak widać, handel i przemysł płacą 45% wszystkich podatków. Pozostała część ludności płaci 55%, z czego ludność rolna, stanowiąca jak wiadomo 75% ogółu ludności, płaci zaledwie 15% podatków państwowych.

RENTOWNOŚĆ PRZEMYSŁU ZAGRANICĄ I W POLSCE

WIELKA BRYTANIA.

— Shel Transport—końcowa dywiden-

da 12 i 1/2% netto, czyli za 1936 rok 20%.

— Trinidad Central—6%.

— Tronoh Mines (cyna) — 40% dywidendy.

— Southern Tronoh Tin (cyna) — 15%.

— Soengey Besi Mines—55% (cyna).

— Malayan Tin Dredging (cyna)—dywidenda przechodnia 20% plus 10% bonus.

— Southern Malayan—dywidenda przechodnia 15% plus 5% bonus (cyna).

— United Sua Betong Rubber (kauczuk)—13 i 1/4%.

Tow. naftowe Angol-Iranian Oil uchwaliło wypłacić 20% dywidendy za rok 1936. W poprzednim roku dywidenda wynosiła 15%. Ogólny zysk przedsiębiorstwa zwiększył się z 3,5 mil. Ł w r. 1935 na 6,1 mil. Ł w bieżącym.

NIEMCY.

— Rheinische Energie AG, Kolonia — 10%.

— Hallesche Salzwerke AG, Schlettau —10%.

— Württembergische Metallwarenfabrik—8%.

— Schlesische Bergwerks — und Hütten—AG,—Bytom — rok ub. dał 5% dyw.

ITALIA.

— Michelin Italiana, Turyn — 10.25% dyw. (opony).

— Fabbrica Bresciana Automobili, Brescia—10%.

— Strade Ferrate Meridionali, Florencja—9% (koleje).

RUMUNIA.

— Stalownie i Domeny w Reżycy, Bukarest 10%.

HOLANDIA.

— Koninklijke Nederlandsche Petroleum Mij—16 i 1/2% dyw, (nafta).

POLSKA.

— Górnośląski Bank Związkowy, Sp. Akc. Kapit. akc. 1 milj. zł. Zysk za 1936 r.—19.254 zł. 80 gr.

— Zakłady przemysłowe „Eternit", sp. akc. Kap. akc. 1 milj. zł. Zysk za 1936 r. —3.733 zł. 82 gr.

— S. W. Niemojowski — Fabryka papieru i tektury, sp. akc. Kap. akc. 620.000 zł. Zysk za 1936 r. 115,382 zł. 41 gr. Amortyzacja: 165.714 zł. 6 gr.

— Lilpop, Rau i Loewenstein, Sp. Akc. Kap. akc.—12.400.000 zł. Zysk za 1936 r. 490.328 zł. 95 gr. Amortyzacja: 645.823 zł. 96 gr.

— Tow. Starachowickich Zakładów Górniczych, Sp. Akc. Kap. akc. 26.400.000 zł. Zysk za 1936 r. 197.731 zł. 90 gr.

— Polska Spółka Telefoniczna w Warszawie Kap. akc. — 42.477.120 zł. Zysk, przeznaczony na dywidendę, 5.097.254 zł. 40 gr. Amortyzacja majątku: 8.222.314 zł. 96 gr. Odpis na kapitał zapasowy — 626.751 zł. 34 gr. Odpis na rachunek zysków z lat poprzednich —400.000 zł. Odpis na podatek dochodowy: 3.370.500 zł.

— Zakłady Kauczukowe „Piastów". Sp. Akc. Kap. akc. 800.000 zł. Zysk. za 1936 r. 64.539 zł. 26 gr. Amortyzacja 131.341 zł. 23 gr.

— Spółka akcyjna wyrobów bawełnianych I. K. Poznański w Łodzi. Kap. akc. 28.465.000 zł. Zysk za r. 1936—236.068 zł. 84 gr. Amortyzacja: 4.014.650 zł. 27 gr. Różnice kursowe — 3.621.037 zł. 18 gr.

(Depesza)

PROJEKT REFORMY KALENDARZA

Min. przemysłu i handlu przesłało Związkowi izb przemysłowo-handlowych odpis projektu konwencji w sprawie reformy kalendarza zgłoszonego przez przedstawiciela Chili do Ligi Narodów, prosząc o nadesłanie swej opinii do 1 lipca.

Omawiana reforma obowiązywałaby od 1 stycznia 1939 r. Przewiduje ona jednakowe lata i równe kwartały. Każdy kwartał miałby trzy miesiące, trzynaście tygodni, 19 dni i zaczynałby się w niedzielę, a kończył w sobotę. Pierwszy miesiąc każdego kwartału liczyłby 32 dni, dwa następne po trzydzieści dni. Każdy miesiąc zawierałby 26 dni roboczych.

W myśl pisma sekretarza generalnego Ligi Narodów, wszystkie państwa mają zgłosić swe uwagi do projektu przed 1 sierpnia r. b.

PORADNIA

Bolesław Markowski. **Jeśli przy założeniu przedsiębiorstwa istnieje tylko wkład gotówkowy, można zaniechać sporządzenia inwentarza początkowego** (wyrok NTA z dn. 27 kwietnia 1936. l. rej. 2270/34; takaż jest opinia prof. W. Góry). Jeśli więc prowadzi Pan w Centrali osobną księgowość dla filii (a nie łączną księgowość dlaCentrali i filii) i inwentarz filii przy jej uruchomieniu składa się tylko z gotowizny, może Pan nie sporządzać dla filii inwentarza otwarcia.

Stały Prenumerator Ch. N. z Wilna.

Okólnik M. S. z dn. 12.8.36 L. D. V. 41774/4/36 wyjaśnia **pojęcie skupu zawodowego.** Polega on na wyszukiwaniu źródeł zakupu bezpośrednio wśród producentów niezorganizowanych handlowo. Zgodnie z powyższym, kupiec za świadectwem na skup zawodowy nie może zakupywać towaru u innych kupców, a więc i u trudniących się skupem zawodowym, chociażby ci ostatni posiadali świadectwa przemysłowe niższej kategorii. Tego rodzaju transakcje będą odpowiadały pojęciu handlu towarowego i wymagają posiadania odpowiedniego świadectwa na handel towarowy.

Na podstawie posiadanego świadectwa przemysłowego na skup zawodowy, wolno pośredniczyć przy skupie na rzecz firm zagranicznych (wyrok Sądu N. z dn. 16 kwietnia 1934, 2 K 240/34). I w tym przypadku ma zastosowanie wyżej powołany okólnik M. S. Przy takim pośrednictwie opłaca się podatek przemysłowy **od pełnego obrotu,** za który przyjmuje się całą wartość towaru wywiezionego zagranicę (okólnik M. S. z 18.12.23 L. 1987/III/23; NTA l. rej. 2980/30: NTA. l. rej. 1561/29).

J. J.

I. Księgowanie manka lub nadwyżki tylko w księdze składowej nie jest wystarczające, należy przeprowadzić zaszłość przez dziennik.

II. **Z magazynu skradziono towar. Jak należy fakt ten przeprowadzić buchalteryjnie.**

Są dwa rozwiązania:

1. uznać Rk Towarów za wartość skradzionego towaru, obciążając jednocześnie Sumy Przechodnie; w końcu roku obrotowego spisać skradziony towar na straty; 2. otworzyć Specjalny Rk Strat i obciążyć go za wartość skradzionego towaru, uznając Rk Towarów.

Stały Czytelnik z Warszawy.

I. O ile dobrze rozumiemy, pozycja inwentarzowa dotycząca dostawców jest prawidłowo wprowadzona do dziennika i księgi głównej; omyłkowo do Księgi Dostawców (pomocniczej) nie wprowadzono (jako pierwszą pozycję) salda z inwentarza. **Należy saldo wpisać pod datą bieżącą spostrzeżenia omyłki, zaznaczając w treści, że jest to pozycja inwentarzowa, która winna figurować pod datą 1 stycznia.**

II. **O ile pewien wpływ gotówkowy jest wpływem przedsiębiorstwa, powinien być przeprowadzony przez rachunek kasy.** Księgowanie memoriałowe, np. Ma Rk Dłużnika u Rku Osobistego Właściciela z pominięciem Rku Kasy nie jest prawidłowe.

III. **Zaszłości księgowe niezaksięgowane przez przeoczenie** należy wpisywać pod nową (bieżącą) a nie pierwotną datą; tylko w kolumnie opisowej należy zaznaczyć datę powstania zaszłości.

IV. **Firma, wydając dostawcy czek postdatowany na PKO księgowała to w następujący sposób: Ma Rk Akceptów u Rku Dostawcy. Z chwilą otrzymania zawiadomienia PKO, o wypłacie czeku, księgowała: Ma Rk PKO u Rku Akceptów. Czy takie księgowanie jest prawidłowe?**

Czek postdatowany nie jest wprawdzie akceptem i dlatego należałoby, gwoli ścisłości, przy tym systemie księgowania posługiwać się specjalnym rachunkiem Czeków, ale gospodarczo rzecz biorąc, czek postdatowany jest surogatem weksla i dlatego w opisanym księgowaniu nie ma wady zasadniczej, mogącej dyskwalifikować księgowość.

Księgowy spółki jawnej. Zaszła omyłka drukarska, którą sprostowaliśmy w nrze 15 naszego czasopisma za r. b.

Stały Prenumerator G. M. z Warszawy. Powinien Pan posiadać asygnaty kasowe przychodowe i rozchodowe.

Prenumerator F-a „C". **Bilans zakończenia likwidacji spółki jawnej** sporządza się według ogólnych prawideł bilansowania. Powinien on wykazywać aktywa i pasywa, a więc również niepokryte długi (przewyżkę pasywów nad aktywami). Odpowiedzialność osobista spólników wobec osób trzecich za niepokryte długi jest kwestią pozabilansową. Wynika ona nie z ksiąg, (albowiem według nich dłużnikiem pozostaje spółka) lecz z przepisu prawa (art. 85 § 1 KH: „Za zobowiązanie spółki odpowiada każdy spólnik wobec wierzycieli bez ograniczenia całym swym majątkiem solidarnie z pozostałymi spólnikami oraz ze spółką"). Jeśli, zgodnie z porozumieniem, tylko niektórzy spólnicy biorą na siebie obowiązek zaspokojenia długów, które nie znajdują pokrycia w majątku spółki, okoliczności tej można nie uwidocznić w księgowości, i wówczas nie ma ona żadnego wpływu na bilans zamknięcia likwidacji. W tym wypadku po sporządzeniu bilansu zamknięcia, likwidacji, niedobór dzieli się protokularnie między spólników w myśl postanowienia umowy spółki lub według późniejszego między spólnikami porozumienia.

Można również postąpić inaczej: obciążyć osobiste konto spólników należnością przypadającą od nich, w mysl podziału niedoboru i uznać za tę sumę Rk Strat i Zysków. Następnie, po wpłaceniu przez spólników odpowiednich kwot do kasy, obciążyć za te kwoty Rk Kasy i uznać Rki Spólników. Po spieniężeniu całego majątku spółki i zapłaceniu wszystkich długów bilans zamknięcia likwidacji będzie miał wygląd: Aktywa—O, Pasywa—O, z wykazaniem ewentualnego zysku lub straty.

S. H. G. Art. 58 K. H. stanowi: „W inwentarzach i bilansach... wierzytelności nieściągalne należy odpisać na straty". Brak przepisów szczegółowych w tym przedmiocie. Natomiast istnieje orzecznictwo NTA oraz okólniki Ministerstwa Skarbu. Na tle orzecznictwa oraz w myśl wskazań Min. Skarbu (okólniki z dn. 6.3.1931 L. D. V. 1348/2/31 i z dn. 6.9.1932 L. D. V. 37125/2/32) nieściągalności danej wierzytelności można dowodzić wszelkimi sposobami. Dowody te winny odnosić się jedynie do tego okresu, w którym kupiec wierzytelność odpisał na straty. Szczegółowe wyjaśnienia tego zagadnienia znajdą Panowie w OBP nr. 2 1937.

A. J. Sonabend. Urzędnik prywatny może być w postępowaniu przed władzami administracyjnymi pełnomocnikiem swego pracodawcy bez posiadania specjalnej koncesji i wymagalnym jest jedynie pełnomocnictwo. W poszczególnych sprawach mniejszej wagi władza może nawet nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli zastępcami osób zainteresowanych są, między innymi, ich pracownicy. Sankcje karne przewidziane w ustawie o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielenia porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (DURP 1933 p. 269) nie dotyczą pracowników poszczególnych osób i instytucyj (ob. art. 10).

Natomiast w postępowaniu przed sądami powszechnymi według art. 85 KPC pełnomocnikami z pośród nieadwokatów mogą być tylko spółuczestnicy sporu oraz osoby sprawujące zarząd majątku lub interesów stron, wreszcie ich rodzi-

ce, małżonek, rodzeństwo lub dzieci. Jeżeli Pan odpowiada jednemu z tych warunków, to może zastępować swego pracodawcę. Umowa o pracę nie stanowi sama przez się pełnomocnictwa.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15